

Leren lezen is hartstikke leuk!

Door: Drs. D. Loeve, leesspecialist 'Uitgeverij Delubas'

Toen ik op de lagere school zat, stond er twee keer in de week vrij lezen op het rooster. Daarnaast mocht je altijd lezen als je klaar was met je taken. Ik weet het nóg. Ik heb de hele schoolbibliotheek uitgelezen. Hoe krijgen we onze kinderen ook weer betrokken bij lezen, hoe laten we hen ervaren hoe heerlijk het is om een boek te lezen, avonturen te beleven, je fantasie op reis te laten gaan en veel nieuwe dingen te ontdekken?

Je ziet het gelukkig steeds vaker: Scholen die ervoor gekozen hebben om een aantal keren per week een kwartier samen te lezen. Lekker in je eigen boek. Vroeger noemden we het 'vrij lezen', nu gebeurt het vaak onder een andere naam, zoals BAVI-lezen of belevend lezen, VNL (Veel lezen, Niveau omhoog en Leesplezier) of vernieuwd AVI-lezen. Aan het begin van de dag of de middag, wordt in alle groepen gestart wordt met lezen. Alle kinderen lezen een leesboek dat ze zelf gekozen hebben. In de kleutergroepen wordt voorgelezen. Vaak leest de leerkracht zelf ook mee, dat werkt erg stimulerend..

Wist u dat als kinderen elke dag een kwartier lezen, ze 1000 extra nieuwe woorden leren in een jaar?

Lezen stimuleren

Naast deze vorm van lezen is het belangrijk om ook aandacht te besteden aan promotie van het lezen. Bijvoorbeeld direct na het leeskwartiertje. Laat regelmatig enkele kinderen iets interessants, spannends of bijzonders vertellen over een boek dat ze aan het lezen zijn. Laat kinderen die een mooi boek uit hebben, vertellen waarom ze juist dat zo'n mooi boek vinden (zonder dat ze alles verklappen, natuurlijk). Laat een spannend stukje voorlezen uit een boek, et cetera. Zorg vooral voor een positieve insteek, zodat het geen overhoring wordt. Houd de beurten kort, hooguit enkele minuten. Een lang verhaal over een boek dat je zelf niet gelezen hebt, kan heel saai worden! Maar ook presentatieboekjes waar de mooiste boeken komen te staan, posters van boeiende boeken en een 'deze-moet-je-lezen-lijst' werken enorm stimulerend. En laat kinderen hun ouders eens vragen welke boeken ze vroeger fantastisch vonden en waarom.

Hoe motiveer je kinderen? Heel eenvoudig: vuur wordt aan vuur ontstoken!

Een goede schoolbibliotheek

Voorwaardelijk is ook een goed bijgehouden schoolbibliotheek, met een grote diversiteit aan boeken. Elk jaar een aantal nieuwe boeken aanschaffen is geen overbodige luxe. Als je dat jaarlijks doet blijft de bibliotheek actueel en lopen de kosten toch niet uit de hand. Naast het aanschaffen van nieuwe boeken, is het raadzaam om de bibliotheek af en toe eens op te schonen. Oude, versleten en inhoudelijk vervelende boeken moeten verwijderd worden. Zo blijft de bibliotheek aantrekkelijk.

Zowel bij het aanschaffen van nieuwe boeken, als het opschonen van de bibliotheek kunt u de kinderen inschakelen.

Laat de kinderen een verlanglijstje indienen voor nieuw aan te schaffen boeken. Of bestel een zichtpakket (bijvoorbeeld via Boekpakket.nl) en laat de kinderen van elke groep gezamenlijk een aantal boeken uitzoeken. Schaf in ieder geval altijd de door de Kinderjury bekroonde en getipte boeken aan. (De Gouden en Zilveren Griffels en Penselen hoeven niet altijd. De volwassen jury kiest niet altijd boeken die ook voor kinderen leuk zijn.)

Laat kinderen aangeven welke boeken echt vervangen moeten worden. Controleer samen met andere kinderen of het echt nodig is. Want wat de één niet leuk vindt, kan een ander wel leuk vinden. En soms zijn populaire, kapotgelezen boeken helemaal niet meer te vervangen. Omdat ze gewoonweg niet meer verkrijgbaar zijn. Die boeken kunt u dan misschien wat op laten knappen, zodat ze er weer aantrekkelijker uitzien.

Voor ieder kind een boek

Zorg voor voldoende diversiteit in de schoolbibliotheek. Boeken voor alle leeftijden, voor jongens en meisjes, dikke en dunne boeken. Met name ook boeken voor zwakke lezers, én voor zeer geoefende lezers.

Geef kinderen ook de mogelijkheid om informatieve boeken te lezen. Vooral zwakke lezers doen dat graag. Zulk soort boeken zijn opgebouwd uit afgeronde korte stukjes tekst en ze bevatten vaak veel platen. Daardoor zijn ze voor zwakke lezers toegankelijker dan een doorgaand verhaal. Speciaal voor zwakkere lezers zijn er ook series. Er zijn zowel verhalende boeken – met weinig tekst op een pagina en veel plaatjes – als informatieve boeken. (En die zijn tegelijk leuk voor alle kinderen.)

Als laatste is het goed ook te zorgen voor leuke strips en kindertijdschriften.

Geef zwakke lezers bij het zelfstandig lezen de gelegenheid om boeken te lezen die onder hun leesniveau liggen. Ze kunnen hun energie dan stoppen in het begrijpen van de tekst. Het lezen wordt daardoor meteen een stuk leuker. Bovendien leren ze er zelfs meer van. Omdat ze de eenvoudigere woordjes vlotter leren lezen, neemt hun leestempo toe. En daar hebben ze later ook weer gemak van als ze moeilijkere teksten moeten lezen, want ook die bestaan voor het grootste deel uit eenvoudige woorden.

Leer ze kiezen

Het is van belang kinderen te leren hoe ze een geschikt boek kunnen kiezen. Dat hangt echt niet (alleen) af van het AVI-niveau. Het is niet nodig om de schoolbibliotheek helemaal in te delen volgens de nieuwe AVI-niveaus. Sterker nog, we raden dat zelfs af. Het AVI-niveau is een aanduiding van het technisch leesniveau. Maar als kinderen lezen, gaat het toch vooral om de beleving. Daarvoor moet je begrijpen wat je leest. Daar is ook een normering voor: CLIB. Maar het blijkt nogal eens dat het AVI-niveau en het CLIB-niveau van een boek niet op elkaar aansluiten. Dan kiest het kind een boek dat qua AVI-niveau wel goed zit, maar begripsmatig nog veel te moeilijk is. En andersom kan ook voorkomen.

Daarom is het goed de kinderen al vroeg te leren waar ze op moeten letten als ze een boek kiezen.

Waar moet je op letten als je een boek kiest?

- Spreekt de titel je aan?
- Heb je al eens een boek gelezen van deze schrijver, of heeft iemand anders die al eens geadviseerd?
- Lees wat er op de achterkant staat; lijkt het je leuk?
- Bekijk de plaatjes, waar denk je dat het over zal gaan?

- Is het een dik of juist een dun boek; is dat wat je het liefst leest?
- Lees een stukje in het boek. Is het niet te makkelijk of te moeilijk?
- Heb je misschien een wensenlijstje, bijvoorbeeld van boeken die door andere kinderen – of de juf/meester – aanbevolen zijn?

Nog enkele leespromotietips

- Lees veel voor.
- Gebruik de coöperatieve werkvorm tutorlezen of duolezen.
- Laat het kind een verhaal eerst beluisteren en daarna zelf lezen.
- Lees zelf ook regelmatig kinderboeken en laat de kinderen zien dat je op de hoogte bent. Geef ze adviezen voor het kiezen van boeken.
- Laat kinderen een logboekje bijhouden met leuke opdrachtjes over boeken, een pagina waarin ze bijhouden welke boeken ze al gelezen hebben, en een pagina waarop ze een wensenlijstje kunnen bijhouden op basis van advies van anderen.
- Maak in elke klas een kleine klassenbibliotheek. Wissel de boeken daaruit regelmatig om met boeken uit de schoolbibliotheek. Natuurlijk met de nodige tamtam!
- Leren lezen stopt niet na groep 3, niet na groep 6 en zelfs niet na groep 8!

Drs. D. Loeve, *leesspecialist 'Uitgeverij Delubas'*